

"נקודה טובה" לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

"פרשת וישלח" (גליון 8 שנת תשע"ב, יד כסלו תשע"ב, 10/12/2011)

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "וישלח" - על אמונה ובטחון

יעקב אבינו עוזב את לבן - דודו וחוזר ארצה כנען עם נשיו, ילדיו ורכושו. בדרך הוא שומע שעשיו - אחיו תאומו, הולך לקראתו וארבע מאות בריונים איתו. אותו עשיו הכועס עליו ושומר לו טינה על כך שהוא - יעקב, לקח ממנו את ברכתיו של יצחק אביהם (ברכות שהגיעו לו בתוקף 'בכורתו' הקנויה).

יעקב החושש ודואג לשלמו ולשלום משפחתו, תוהה מהן כוונותיו של עשיו ומתלבט כיצד לנהוג. האם להתחמק מעשיו, אולי להילחם, ואולי לנסות "למצוא חן"...

לבסוף מחליט יעקב להיערך ולהתכונן לכמה דרכי וכיווני פעולה - דפאו"ת בשפה המבצעית של ימינו...

במקביל למשלחת שלום, הוא גם מתכונן למלחמה. ומעל הכל, הוא נושא תפילה לאל עליון:
"הצילני נא מיד אחי מיד עשו..." (בראשית לב, יב).

"סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה", אומר שלמה המלך (משלי כא, לא). לקראת הקרב, צריך להתאמן ולתרגל, להכין את הנשק ותוכניות להגנה והתקפה. אולם, התשועה איננה פועל ישיר של מאמצינו, אלא תוצאה של "סייעתא דשמיא (סיוע אלוהי) - "ולה' התשועה" (התשועה ממנו ובעזרתו...).

לכן, יעקב לא מסתפק רק בהכנות המעשיות בבחינת - "סוס מוכן", אלא מתפלל לתשועת ה':
"הצילני נא מיד אחי מיד עשו...".

'אגדת עם מודרנית', מספרת על יהודי המחפש חניה בתל אביב העמוסה ולא מוצא. לפניו פגישה חשובה והוא מרגיש שגורלו מוטל על כף המאזניים... בצר לו הוא פונה בתפילה לה' ומבקש רחמים. אני מבטיח שיותר לא אעשה... ומקבל על עצמי מכאן להבא... עוד הוא מדבר והחניה שלפניו מתפנה. "קבל ביטול", הוא מפטיר כלפי שמיא, "אני מסתדר לבד"...

האם אכן, אנחנו מסתדרים 'לבד'!?

בספר דברים - ב'תדרוך לפני הכניסה לארץ', מזהיר משה רבנו את העם בדיוק מפני הנקודה הזו של 'אני מסתדר לבד': "וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כִּי אֵין עֲצָם יָדִי עֹשֶׂה לִי אֵת הַחֵיל הַזֶּה..." (דברים ח, יז).

התורה מזהירה אותנו לא ליפול במלכודת התחושה של "אני עשיתי", "אני חזק", "אני יכול", "אני קובע ומחליט", "אני הבאתי את התוצאה", "במו ידי..." "אנחנו הצבא הכי...". "אנחנו הכלכלה הכי..." ומזהירה אותנו מן התופעה של בטחון עצמי מופרז ושיכחת ה':

"הַשֵּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּשְׁכַּח אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ... פֶּן תֹּאכַל וְשָׂבַעְתָּ וּבָתִּים טֹבִים תִּבְנֶה וְיָשַׁבְתָּ. וּבִקְרַךְ וְצִאָנְךָ יִרְבּוּ וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבּוּ לְךָ וְכָל אֲשֶׁר לְךָ יִרְבֶּה. וְכִם לְבָבְךָ וְשָׂכַחְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ (שנתן לך את כל הטוב הזה...)... וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כִּי אֵין עֲצָם יָדִי עֹשֶׂה לִי אֵת הַחֵיל הַזֶּה (ההצלחה הזו)..." (דברים ח, יא - יז).

לא "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה..." , אלא "כי הוא (- ריבונו של עולם) הִנְתָּן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל" (שם יח).

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

התפיסה היהודית אומרת שהאדם חייב לעשות, לפעול ולהשתדל באופן מעשי בכל תחומי החיים: פרנסה, בטחון, בריאות ועוד. אולם, **התוצאה** איננה פועל יוצא ישיר והכרחי ממעשיו של האדם, אלא היא **בברכת ה'.**

ומאידך, **אל לו לאדם לסמוך על הנס.** אסור לו לשבת בחיבוק ידיים ולקוות שפרנסתו תבוא לו כ- מן משמייים... כי אלוקים עוזר למי שמשתדל לעזור לעצמו (פתגם העממי)...

לאדם המודרני - בן דור ההיי-טק והטכנולוגיה המתקדמת, הדברים הללו ודאי אינם קלים ל'יעיכול' ולהבנה. אנחנו התרגלנו ללחוץ על כפתור וכל מה שאנחנו רוצים - קורה ומיד. בלחיצת כפתור מופיעים בפנינו מיטב האומנים והלהקות (בטלביזיה ובידיאו). כהרף עין אנו יוצרים תקשורת קולית ואף חזותית עם כל אדם בקצווי תבל, ומצליחים לאתר (כמעט) כל פריט מידע 'שכוח אל' בעזרת מנועי חיפוש רבי עוצמה ברשת האינטרנט' (או ליתר דיוק ב'מרשתת').

לקצווי עולם חפצת להגיע? קנה לך ברגע זה כרטיס באינטרנט (אפילו באמצע הלילה), עלה על מטוס ותוך כמה שעות עברת אלפי מיילים והגעת ליעדך.

הכל זמין, הכל מידי ועכשווי, עד שנדמה לנו שאנו 'כל יכולים'...

או אז בא השיעור והלקח - המלמד אותנו שלא הכל בידינו. אנחנו רק יכולים להשתדל... והתוצאה - בידי ריבונו של עולם... **כי (רק) הוא (ה')** **לבדו: פועל גבורות, עושה נדשות.** **פעל מלקמות, זרע צדקות, מצמיח ישועות, בורא פואות...** (מתוך תפילת שחרית).

לפעמים התוצאה הינה הפוכה ממה שהאדם תכנן ועשה. לדוגמה: אחי יוסף רצו לרסק את חלום המלכות והשררה של אחיהם. אולם התוצאה היתה הפוכה לגמרי. דווקא בזכות מעשיהם הוא הגיע למצרים, הפך להיות המשנה למלך וחלמו אכן התגשם... הם תכננו ועשו הכל כדי למנוע ממנו את השררה, אך ריבונו של עולם רצה אחרת. הם במו ידיהם, קנו לו את 'כרטיס הנסיעה' למצרים ובכך החלו לסלול בפניו את הדרך (הארוכה והקשה) לכס המשנה למלך...

על כך אומר פתגם ידוע: **"האדם מתכנן ואלוהים צוחק..."** (ביידיש זה נשמע יותר טוב...).

אדם יקר, דע את מקומך, אומר שלמה המלך - החכם מכל אדם: **"...ולפני כבוד ענוה"** (משלי טו, לג). לפני שאתה דורש לעצמך כבוד ותהילה בזכות יכולותיך הטכנולוגיות, היה עניו ודע את מקומך האמיתי.

כאשר אדם קם בבוקר, עליו לומר את ברכות השחר, בהן הוא מודה לה' על כך שהוא בכלל הצליח לקום, לעמוד זקוף, להתחיל ללכת, לנשום ואף לעשות את צרכיו... סדרת ברכות זו מביאה את האדם לפרופורציות נכונות על יכולותיו ומגבולותיו. אדם שכזה, הופך לעניו, היודע את מקומו...

ונסיים בשירה של נעמי שמר (מילים ולחן): **"בגלל מסמר"**:

מפרסתו הימנית,
של סוס קרבות דוהר
בבוקר צח זיווני,
נפל פתאם מסמר.

הכל בגלל מסמר קטן
הכל בגלל מסמר.

אז פרסתו הימנית,
של סוס קרבות דוהר
נפלה גם היא,

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

נפלה גם היא
כנפול אותו מסמר.

...צלע על רגל ימנית,
אז סוס קרבות דוהר
וחץ מהיר ופחזני,
ביתר אותו ביתר.

...נפול נפל אז הרוכב,
מסוס קרבות דוהר
והאויב, והאויב
קדימה הסתער.

...הובס הקרב נפלה העיר,
כסוס קרבות דוהר
וכל השיר, וכל השיר -
חדל בגלל מסמר.

צבא שלם יוצא לקרב,
סוס, רכב ועם רב.
לאחר שנים של 'בנין הכוח', הצטיידות ואימונים,
הגיע רגע האמת - לקרב פנים אל פנים.
ולבסוף, בגלל מסמר קטן, כדברי השיר,
”הובס הקרב נפלה העיר”...

כך גם קרה במעבורת החלל קולומביה ש”נגעה בשמיים” והתרסקה ארצה עם כניסתה
לאטמוספירה, בגלל ”מסמר קטן” - בגלל כמה לבני בידוד שנשרו ממקומן, ”הובס הקרב נפלה
העיר”... ושוב, קיבל האדם תזכורת כואבת על מגבלות כוחו ועוצמתו...

בשולי הדברים, אי אפשר שלא לזכור ולהזכיר את האסטרונוט אילן רמון ז”ל - איש מופת,
צנוע ועניו, שלקח איתו למסע של הקולומביה לחלל, ספר תורה זעיר, שהיה בשימוש
היומיומי של אסירי מחנה ההשמדה 'ברגן בלזן'. בכך קשר אילן ז”ל, בין העבר לעתיד, בין
חומר לרוח ובין כבוד לענווה... יהי זכרו ברוך.

מרכת שפת זוט

אשה רות

מייל: rothmoshe@gmail.com

הרשמה + ארכיון: <http://www.pirsuma.com/parasha.php?cat=261>

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ”ל.

אהבת? הפץ בין חבריך.